

Kvalitetsrapport läsåret 2014/2015

Järfälla Lärcentrum

Ansvarig för redovisningen Ulrika Grönqvist

1. Inledning

På Järfälla Lärcentrum (JLC) finns svenska för invandrare (sfi), teoretiska kurser på grundläggande och gymnasial nivå samt särskild utbildning för vuxna (Lärvux). Kurserna erbjuds på dag- och kvällstid samt som flex och kan läsas i olika studietakt. Sfi och svenska som andraspråk på grundläggande nivå erbjuds dessutom under sommaren. Särskilt stöd erbjuds liksom studie- och yrkesvägledning.

Grundläggande och gymnasial vuxenutbildning är konkurrensutsatt och en del av en större vuxenutbildningsregion. Kursutbudet presenteras i en kursportal som är gemensam för alla anordnare i Järfälla kommun. Lärcentrum är ensam utförare av sfi och Lärvux i kommunen. Lärcentrum tar emot elever från andra kommuner inom samtliga skolformer.

JLC leds av en rektor tillsammans med en biträdande rektor. Det finns en ledningsgrupp som består av de båda rektorerna, förstelärare samt ledarna för skolans olika Pedagogiska forum. Det finns totalt fyra Pedagogiska forum på skolan, två inom sfi och två inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning samt Lärvux. Det finns administrativ personal på 2,75 procent heltidstjänster. Antalet lärare (heltidstjänster) uppgick i april 2015 till 40,56. Av dessa var 34,43 behöriga.

Elever

Redovisning och analys av elevutvecklingen.

Tabell 1. Antal heltidsstudieplatser

	2014	2013	2012
Komvux	585	549	600
Svenska för invandrare	1215	1364	1210
Särvux	42	45	48

Källa: Skolans egen statistik

Antalet elever i sfi har ökat under de senaste åren även om det var en minskning mellan 2013 och 2014. Lärcentrum har ökat antalet elever på grundläggande och gymnasial vuxenutbildning i jämförelse med 2013. Antalet elever inom särskild utbildning för vuxna (Lärvux) har minskat mot föregående år.

Personal, kompetensutveckling och arbetsmiljö

Antalet lärare (heltidstjänster) uppgick i april 2015 till 40,56. Av dessa var 34,43 behöriga. Lärcentrum har ökat andelen behöriga lärare under de senaste åren.

Tabell 2. Antal tjänster omräknat till heltidstjänster, antal lärare samt andel behöriga i procent. Källa: Skolans egen statistik.

År	Antal heltidstjänster	varav lärare, antal	varav andel behöriga lärare
2014	53,6	42,46	87,8 %
2013	49,2	39,17	80 %
2012	43,87	34,62	79,7 %

Personalen har i olika grad deltagit i fortbildning. Många lärare har genomgått ämnesfortbildning i sina ämnen. Lärare som ännu inte är fullt behöriga har under året genomgått komplettering för att bli fullt behöriga. De obehöriga uppmanas att på sikt läsa in formell lärarbehörighet. Utöver behörighetsgivande kurser har många deltagit i olika konferenser och seminarier. En grupp lärare har gått en kurs i handledning av lärarstuderande.

Lärcentrum har genomfört fyra gemensamma fortbildningsdagar under perioden. I de pedagogiska forumen har lärarna under hösten 2014 arbetat aktivt utifrån boken *Utmärkt undervisning – Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. En av författarna, Jan Håkansson, har föreläst för personalen under en studiedag. Varje forum har genom sina diskussioner utifrån boken formulerat utvecklingsplaner för hösten 2014. Jan H har tagit del av dessa planer och gjort ett återbesök i verksamheten i slutet av året för att diskutera planerna med personalen.

Under våren 2015 har alla lärare gemensamt gått en distanskurs i betyg och bedömning mot Karlstads universitet. De Pedagogiska forumen samt studiedagar under våren 2015 har använts för att arbeta med kursen. Kursen fortsätter under hösten 2015.

Skolledning och studie- och yrkesvägledare har formella och informella nätverk för kompetensutveckling och fortbildning, bl.a. genom KSL, Kommunförbundet Stockholms län. Skolledningen har deltagit i rektorslyftet och i olika konferenser anordnade av olika myndigheter.

Lärcentrum har deltagit tillsammans med fem andra utbildningsinstitutioner i ett europeiskt utvecklingsprojekt, European Flame, med syfte att utveckla och hitta verktyg för ordinlärning. Projektets syfte är att stimulera vuxna till ordinlärning på egen hand. Forskning påvisar att det allra viktigaste när man lär sig ett nytt språk är att erövra en stor mängd ord och att hitta strategier som gör att ord lärs in så effektivt som möjligt. Projektet avslutades med en konferens i Järfälla i maj 2015.

Lärcentrum deltar i ett treårigt Erasmus+ Grundtvig-projekt med titeln "Speaking for Yourself" om muntlig kommunikation. Övriga deltagande länder är Island, Belgien och Spanien. I april medverkade två lärare från Lärcentrum i ett första Transnational Meeting i Spanien. På Lärcentrum finns en arbetsgrupp som läser och diskuterar relevant litteratur på området. Gruppen har också deltagit i utformandet av en enkät för lärare om hur de arbetar med muntlig kommunikation och bedömning av muntlig färdighet. Resultaten av enkäten har analyserats tillsammans med övriga länder.

Under våren 2015 arbetade ledning och personal fram en åtgärdsplan med anledning av Arbetsmiljökompassen hösten 2014. Fyra större förbättringsområden identifierades och ett antal aktiviteter kopplades till dessa. Områdena är införandet av en återkopplingskultur, mer samarbete och gemensam planering, auskultation samt gemensamma personalaktiviteter. Åtgärdsprogrammet kommer att arbetas med och följas upp på arbetsplatsträffar och i andra forum.

Lärcentrum har också arbetat med den psykosociala arbetsmiljön. En konsult intervjuade alla i personalen och återrapporterade under en studiedag under hösten 2014. Uppdraget var att göra en kartläggning av organisationen och den psykosociala arbetsmiljön samt titta på faktorer som ansvarsfördelning, tillit och samarbete. Rappor-

ten har resulterat i ett åtgärdsprogram som skolan arbetar med. Arbetet med att förbättra den psykosociala arbetsmiljön fortsätter under hösten 2015.

Lärcentrum har brottats med stora problem vad gäller den fysiska arbetsmiljön. Under sommaren 2014 byttes alla mattor i lokalerna. Tidigare under året avslutades en omfattande ombyggnation för att förbättra ventilationen och inomhustemperaturen. Efter kontrollmätningar och vissa injusteringar ska nu den fysiska arbetsmiljön vara åtgärdad.

Elevhälsa

Lärcentrum har en studie- och yrkesvägledare som arbetar heltid. En speciallärare arbetar med särskilt stöd och är en resurs för samtliga elever och för personalen. Studie- och yrkesvägledare arbetar nära Vägledningscentrum och dess studie- och yrkesvägledare.

Åtminstone två gånger per halvår genomförs elevkonferenser där elever som riskerar att inte få godkänt eller med andra svårigheter diskuteras. I dessa deltar skolledning, studie- och yrkesvägledare, specialläraren samt lärare. Lärare genomför regelbundet utvecklingssamtal med sina elever.

Elevforum finns för att fånga elevernas synpunkter och behov samt följa upp arbetet med likabehandlingsplanen. Elevforum är till för alla elever och mötena som hålls en gång per månad leds av rektor och biträdande rektor.

Skolan har en plan mot diskriminering och kränkande behandling/likabehandlingsplan som revideras en gång per år. Planen revideras och vidareutvecklas utifrån enkätresultat och andra observationer. Där finns beskrivet hur verksamheten ska kartläggas, hur det främjande och förebyggande arbetet för likabehandling och mot kränkande behandling konkret ska bedrivas. Det finns vidare beskrivningar av hur åtgärder ska vidtas i händelse av kränkning/diskriminering samt en tydlig ansvarsfördelning mellan skolledning, personal och elever. Eleverna känner till likabehandlingsplanen och har blivit informerad om den vid kursstart.

Lokaler, teknik/läromedel

Lärcentrum hyr datorutrustning på ett leasingavtal som innebär att de byts ut när de är föråldrade, senast efter tre år. Smartboard finns monterade i de flesta klassrummen och lärarna har möjlighet att i klassrummet visa filmklipp och presentationer, google för att hitta information mm. Lärcentrum hyr ipads som används i undervisningen. Utvecklingen går dock snabbt inom detta område och Lärcentrum behöver fortsättningsvis utveckla användningen och satsa på IT-utrustning för att bedriva bästa möjliga undervisning. Skolan saknar lärplattform men för diskussioner med förvaltningen om en ny sådan.

Det finns två datasalar och dessutom elevdatorer i en öppen yta. Lärcentrum har även installerat trådlöst nätverk och fler och fler elever tar med sin egen dator/ipad, iphone, vilket också medför att trycket på de publika studiedatorerna minskar.

Inom grundläggande vuxenutbildning, lärvux och sfi tillhandahåller Lärcentrum läromedel som eleverna får kvittera ut och återlämna vid avslutad kurs. Inom gymn-

asial vuxenutbildning bekostar eleverna sin egen litteratur men Lärcentrum tillhandahåller referenslitteratur.

En undersökning bland personalen under hösten 2015 visar att många upplever att undervisningslokalerna kunde vara bättre anpassade till undervisningen och att lokalerna inte är fullt ändamålsenligt utrustade. Lärcentrum har ont om arbetsrum och undervisningslokaler och har därmed problem att hantera expansionen på elev- och personalsidan Lärcentrum hyr lokaler på Mälargymnasiet. Behovet av fler undervisningslokaler stiger i och med att sfi växer. Behovet av arbetsplatser ökar också i och med att personalgruppen växer.

Sammanfattande bedömning av verksamhetens förutsättningar

Lokalerna och utrustningen behöver ses över kontinuerligt. Det finns brister. Behovet är tillgodosett när det gäller utrustning men många upplever att lokalerna är slitna, trånga och inte fullt ut ändamålsenliga. För att klara verksamheten kommer Lärcentrum även fortsättningsvis hyra klassrum av gymnasieskolorna. I samband med mattbytet sommaren 2014 rensades gamla möbler ut och annat överblivet material och skräp.

I och med att verksamheten utvecklas, elevantalet ökar samt att personalgruppen växer behöver Lärcentrum arbeta mycket med lokalförsörjning. Lärcentrum är beroende av elevintäkter och behöver mer aktivt arbeta med rekrytering av elever.

2. Vad är kvalitet?

Skolverket definierar kvalitet som en samlingsbeteckning för hur väl verksamheten

- uppfyller nationella mål,
- svarar mot nationella krav och riktlinjer,
- uppfyller andra uppsatta mål, krav och riktlinjer, förenliga med de nationella målen samt
- kännetecknas av en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar utifrån rådande förutsättningar.

3. Hur Lärcentrum arbetar med kvalitet

Lärcentrums systematiska kvalitetsarbete utgår från följande styrdokument:

- Nationella; skollag, förordning, läroplan 2012 för vuxenutbildningen
- Kommunala; verksamhetsmål antagna av utbildningsnämnden, årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling, plan för klagomålshantering samt skolans egna mål enligt arbetsplanen.

För verksamhetsåret 2014-15 fanns en arbetsplan framtagen. I den listas de områden som anordnaren ska arbeta med under året. Några av dessa handlar om konkretisering av styrdokumentet, stärka elevinflytandet, se över schemafrågor och hur skolan ska arbeta med sin stödverksamhet.

Kvalitetsarbetet på Järfälla lärcentrum styrs genom ett årshjul.

Vuxenutbildningens kvalitetsredovisning bygger på följande underlag:

Enkäter. Under våren genomförs KSLs stora elevenkät och under hösten genomför Lärcentrum sin egen enkät. Dessa går ut till alla elever på sfi, lärvux samt grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Två gånger per år genomförs dessutom en särskild kursenkät. Personalen får svara på en stor medarbetarundersökning vartannat år och varje år på en enkät om förutsättningar för att bedriva pedagogiskt arbete.

Enkät Likabehandling. En riktad elevenkät genomförs varje vår.

Elevforum. Skolledningen träffar elever en gång i månaden i ett forum där synpunkter, klagomål och förbättringsåtgärder kan lyftas fram av eleverna.

Medarbetarsamtal. Dessa genomförs en gång per år.

Betygsstatistik. Statistik samlas för alla skolformer. Kursbetyg jämförs med resultat på de nationella proven.

Vuxenutbildningens kvalitetsrapport har tagits fram i samarbete mellan ledning, medarbetare och elever. Bland annat ägnar verksamheten en dag i juni åt att utvärdera verksamhetsårets arbete utifrån olika typer av underlag. Denna sammanställning är ett resultat av skolans samlade engagemang.

4. Resultat, måluppfyllelse och arbetet i verksamheten

4.1 Kunskaper

Fokusområden under 2014/2015 för att nå målen inom området Kunskaper. Så här har skolan arbetat för att nå målen inom området Kunskaper.

Elevernas förkunskaper och tidigare erfarenheter kartläggs genom kortare samtal och test innan de placeras på sfi eller en kurs i engelska, matematik och svenska som andraspråk på grundläggande nivå. På så sätt kan eleverna placeras i en lämplig undervisningsgrupp som motsvarar deras förkunskaper. Eleverna får kursplaneringar som varierar i form och innehåll mellan kurser.

Lärarna går igenom kursmålen vid kursstart och återkopplar därefter kontinuerligt till dem i undervisningen och i samband med olika övningar och moment. Det finns kurskonkretiseringar för att tydliggöra kraven. Lärarna har arbetat med att vidareutveckla och använda dem och arbetet med detta fortsätter.

Eleverna får i dialog med läraren kontinuerlig uppföljning av sin kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i ämnesplanerna/kursplanerna för respektive kurs. Lärarna upprättar individuella utvecklingsplaner och genomför utvecklingssamtal med eleverna. Utvecklingssamtalen är en utgångspunkt för att följa och stödja elevens kunskapsutveckling. I regel har lärarna individuella samtal med sina elever vid kursstart. Genom samtalen lär läraren känna eleverna och deras behov, tidigare erfa-

renheter och kunskapsnivå, vilket leder till bättre individualisering av undervisningen. De flesta lärare har även individuella utvecklingssamtal med eleverna under kursens gång. Under samtalen får eleverna veta hur de ligger till i förhållande till kunskapskraven. Läraren kan också identifiera behov av särskilt stöd under samtalen. Några lärare på skolan har gått en kurs i kartläggning av läs- och skrivsvårigheter för tvåspråkiga elever.

Eleverna får respons på inlämnade arbeten och redovisade uppgifter. Detta sker skriftligt och/eller i samtal med eleven. Vad gäller elevers lärande och frekvensen av återkoppling sker det ofta. Eleven får återkoppling vid varje uppgift, både muntligt och skriftligt. Diskussioner förs tillsammans med läraren både i grupp och enskilt kring studieteknik och metoder för lärande.Handledning erbjuds till eleverna.

Eleverna har möjlighet att byta kurs och komplettera. Om det visar sig att en elev har hamnat i en grupp som inte motsvarar dennes kunskaper har eleven möjlighet att byta grupp. De elever som inte når alla krav i slutfasen av en kurs har möjlighet att komplettera för att få ett betyg på sin kurs.

Elevernas resultat analyseras på arbetslagsmöten för att se resultaten i ett större sammanhang och för att kunna göra jämförelser över tid. Utifrån denna analys kan lärarna dra slutsatser om vad som fungerar bra och vad som kan göras bättre och hur detta påverkar elevernas resultat och kunskapsutveckling.

För elever som är i behov av särskilt stöd finns en speciallärare. Lärcentrum har provat att erbjuda separata stödtillfällen som varit schemalagda och erbjudits utöver den ordinarie undervisningen. Erfarenheten är att det är svårt att få de elever som behöver stöd att komma. I stället ger lärarna eleverna stöd efter behov och överenskommelser. Några lärare brukar använda en stund i slutet av ett lektionspass till att förklara och förtydliga. I vissa fall erbjuds också informell möjlighet till närvaro på dubbla lektioner.

Några undervisningsgrupper är stora och det kan vara svårt att individualisera i dessa. Många kurser har få elever och därför blir samundervisning ett måste. Det innebär färre genomgångar samt mindre gemensam problemlösning och diskussioner. För att möta elevers olika behov anpassas uppgifter. Elever som behöver mer utmanande uppgifter får det.

Lärcentrum erbjuder modersmålsstöd på persiska, dari, tigrinja, sorani, arabiska och somaliska. Forskning visar att elevernas inläring underlättas när de får modersmålsstöd. Modersmålsstödet har varit värdefullt för vissa elever som det nu har lossnat för.

Skolan har påbörjat alfabetisering på modersmålen arabiska, somaliska, tigrinja och dari som komplettering till alfabetisering på svenska..

Studieplaner för elever på grundläggande och gymnasial nivå görs med studie- och yrkesvägledare på Vägledningscentrum. Studie- och yrkesvägledaren på Lärcentrum hjälper dessa elever under studietiden med olika frågor samt upprättar individuella studieplaner för elever på sfi och lärvux.

Lärcentrum startade hösten 2014 gymnasiala kurser med tioveckorsupplägg. Lärare vittnar om svårigheter med att hinna med allt innehåll som ämnesplanerna föreskriver och vissa arbetsätt som tar tid hinns inte med. En följd av detta är att arbetet med interaktion i klassrummet ofta måste minimeras.

Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Följande resultat finns för Lärcentrum i KSLs elevenkät bland elever på sfi samt grundläggande och gymnasial nivå. Medelvärde på skalan 1-5 anges där 5 är högst.

Tabell 3a. Frågor ur elevenkäten Sfi/Sfx

Frågor från enkäten:	Andel elever som instämmer helt eller ganska mycket		
	2015	2014	2013
Mina lärare förklarar så att jag förstår.	4,4	4,5	4,6
Mina lärare gör så att jag vill lära mig mer.	4,4	4,4	4,5
Mina lärare berättar vad jag måste kunna för att få betyg.	4,3	4,2	4,3
Jag är nöjd och kan rekommendera min skola till andra.	4,2	4,2	4,3
Jag får den hjälp jag behöver.	4,4	4,4	4,4

Källa: KSLs årliga elevenkät i länet.

Tabell 3b. Frågor ur elevenkäten Grund/Gy

Frågor från enkäten:	Andel elever som instämmer helt eller ganska mycket		
	2015	2014	2013
Mina lärare förklarar så att jag förstår.	4,5	4,5	4,6
Mina lärare är bra på att väcka intresse och får mig att vilja lära mig mer.	4,5	4,4	4,5
Mina lärare berättar vad som krävs för att uppnå olika betyg.	4,4	4,4	4,5
Mina lärare ger mig snabbt besked efter inlämningsuppgifter och prov.	4,3	4,3	4,4
Jag kan rekommendera min skola till andra.	4,5	4,2	4,2
Jag får det stöd jag behöver.	4,3	4,3	4,4

Källa: KSLs årliga elevenkät i länet.

För grundläggande och gymnasial vuxenutbildning instämmer de flesta i att deras lärare förklarar så att de förstår, att läraren är bra på att väcka intresse och får en elev att vilja lära mer samt att läraren berättar vad som krävs för att uppnå vissa betyg. Majoriteten tycker också att de får snabbt besked efter inlämningsuppgifter och prov samt att de får det stöd de behöver. Majoriteten är också beredd att rekommendera sin skola.

För sfi/sfx vuxenutbildning instämmer majoriteten i att deras lärare förklarar så att de förstår, att läraren gör så att elever vill lära mer samt att man får den hjälp/det stöd man behöver. Majoriteten instämmer också i att läraren berättar vad man ska uppnå för att kunna få ett betyg. Majoriteten är också beredd att rekommendera sin skola.

Analys

Måluppfyllelsen är god. Kurskonkretiseringar finns, lärare dokumenterar elevernas framsteg, genomför samtal och ger fortlöpande återkoppling. Skolan fortsätter att utveckla arbetssätt och metoder för att eleven ska veta var han/hon befinner sig i sitt lärande.

Det erbjuds stöd utanför klassrummet och lektionstid men få elever har utnyttjat denna möjlighet. Schemalagd tid har funnits i engelska, svenska som andraspråk och matematik. Många lärare hjälper och stödjer i stället elever i anslutning till lektionerna. Skolan kartlägger och arbetar aktivt med att skapa en bild av elevernas behov och studieförutsättningar. Men det finns en utvecklingspotential vad gäller att identifiera elever med stödbehov.

Många elever behöver förbättra sin studieteknik. De måste fortsätta träna sin läsförståelse. Man kan ha små delmål varje dag för att lära in studieteknik. Det kommer de också ha nytta av inför vidare studier. Lärcentrum behöver också göra eleverna bekanta med lättlästa böcker. Via bibliotekets hemsida kan man lyssna på böcker. Lärcentrum har en bokvagn där elever kan låna lättlästa böcker.

Den individuella studieplanen på sfi upplevs av många som inte så levande. Den fungerar på de lägre nivåerna, men när eleverna kommer till D kan det gå väldigt fort. Men D-elever som stannar länge behöver en portfolio. Det är svårt att ha portfolio när man har många grupper och nya elever ofta. I portfolio ska det ligga en anmälan, dokumentation från individuella samtal, kopia på uppsatser, bokkvittens och blankett med provresultat.

Åtgärder

Lärcentrum genomför en rad insatser för att nå läroplansmålen och ser många av dem som ett fortlöpande utvecklingsarbete över tid.

För att öka måluppfyllelsen behöver Lärcentrum arbeta vidare med att utveckla förtydligandet av mål och kunskapskrav, fortbildning kring bedömning samt gemensam bedömning vid testtillfällen som gör lärarna mer objektiva och utveckla arbetet med bedömning och återkoppling. Lärcentrum har också som en del av det systematiska uppföljningsarbetet och utvecklingen av elevinflytandet arbetat med hur utvecklingssamtalen kan utvecklas. Genom kursen betyg och bedömning från Karlstads universitet utvecklar alla lärare sin kompetens i formativ bedömning.

Bedömningen är att enheten har god måluppfyllelse när det gäller elevernas nöjdhet med kvaliteten på undervisningen. KSLs elevenkät 2015 innehåller fem påståenden om lärandet, se tabell 3a respektive 3b nedan. Majoriteten av eleverna är nöjda. Lärcentrum ligger över 4 i alla medelvärden.

Lärarna på Lärcentrum genomför varje halvår enkäter i sina elevgrupper. Även i denna enkät är resultaten goda. Eleverna är nöjda med sin undervisning, de menar att läraren förklarar så att hon/han förstår och att läraren är bra på att väcka intresse och få eleven att vilja lära mer. Lärcentrum ligger generellt lägre när det gäller elevernas förståelse av mål och hur långt de har kommit mot målen, stöd i undervisningen samt

möjlighet att påverka, varför ett större fokus måste läggas på dessa delar i skolans fortsatta utvecklingsarbete.

Sammanfattningsvis är det höga värden men det är ändå viktigt att fortsätta utveckla lärandet i positiv riktning. Lärcentrum ska fortsätta utveckla modersmålsstödet för att kunna föra diskussioner om undervisning och lärande och öka metakognition och kritiskt tänkande.

4.2 Normer och värden

Fokusområden under 2014/2015 för att nå målen inom området Normer och värden. Så här har skolan arbetat för att nå målen inom området Normer och värden.

Värdegrunden hålls levande i de arbetsformer och det innehåll i kurserna som lärarna genomför med sina elever. Under introduktionsveckan för nya elever presenteras och diskuteras likabehandlingsplanen och värdegrundsfrågor i allmänhet. Vi framför att vi gärna tar emot klagomål och synpunkter och redogör för händelseförloppet vid sådana. Lärcentrum försöker ha ett öppet klimat och omedelbart eller skyndsamt hantera frågor av detta slag. Värdegrundsfrågorna ska vara en ständig dialog – det är vi som är i lokalerna som skapar vårt gemensamma klimat. Eleverna har också formulerat trivselregler för att främja arbetsro och trivsel i klassrummet. Dessa tas upp under kursstarter, på Elevforum och återkommande i klassrummen.

Under våren 2013, 2014 och 2015 har eleverna på Lärcentrum fått fylla i samma enkät med frågor kring likabehandling. Resultatet under de tre åren visar att fler och fler elever känner till lagen om diskriminering. Däremot är det färre som svarar att de vet vad diskriminering innebär. Fler elever svarar att man ”pratar om hur vi, elever och lärare ska bete oss mot varandra för att ingen ska känna sig kränkt”. Fler elever svarar också att ”min lärare behandlar mig med respekt i skolan” och ”jag vågar säga till lärarna vad jag tycker”. Färre elever vet vilka skolledningen är och vad de gör men fler litar på att ”skolledningen (rektor) agerar om jag känner mig kränkt”. Fler elever litar på att lärare och andra elever ”lyssnar och tar mig på allvar om jag berättar att jag blivit kränkt eller sårad” och vet vem de ska prata med och vad de ska göra om de eller någon annan känner sig kränkt.

Skolan har en plan mot diskriminering och kränkande behandling/likabehandlingsplan. Planen är anpassad efter verksamhetens förutsättningar och behov och upprättas årligen. En stor del av underlaget för åtgärder och förbättringar baseras på enkätfrågor som eleverna besvarat. Vid varje Elevforum är likabehandlingsplanen en punkt på dagordningen. Kartläggningen under våren 2015 visar att det finns fortsatt arbete att göra samtidigt som eleverna beskriver att de upplever sin skolmiljö som trygg. Under verksamhetsåret 14/15 har det rapporterats relativt få fall av kränkningar eller trakasserier.

Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Följande resultat finns för Lärcentrum i KSLs elevenkät bland elever på sfi samt grundläggande och gymnasial nivå. Medelvärde på skalan 1-5 anges där 5 är högst.

Tabell 4a. Frågor ur elevenkäten Sfi/Sfx

Frågor från enkäten:	Andel elever som instämmer helt eller ganska mycket		
	2015	2014	2013
Jag behandlas bra av mina lärare.	4,6	4,5	4,6
Jag behandlas bra av andra elever.	4,4	4,5	4,5
Det är arbetsro på lektionerna	3,9	3,7	3,9

Källa: KSLs årliga elevenkät i länet.

Tabell 4b. Frågor ur elevenkäten Grund/Gy

Frågor från enkäten:	Andel elever som instämmer helt eller ganska mycket		
	2015	2014	2013
Jag behandlas bra av mina lärare.	4,6	4,6	4,6
Jag behandlas bra av andra elever.	4,3	4,4	4,5
Det är arbetsro på lektionerna	4,3	4,2	4,4

Källa: KSLs årliga elevenkät i länet.

Bedömningen är att enheten har god måluppfyllelse när det gäller normer och värden. KSLs elevenkät 2015 innehåller tre påståenden om normer och värden, se tabell 4a respektive 4b nedan. Majoriteten av eleverna är nöjda. Lärcentrum ligger över 4 i alla medelvärden förutom arbetsro på lektionerna på sfi.

Analys

Resultatet är mycket positivt. De allra flesta elever upplever skolan som trygg. Skolledningen behöver synas tydligare i verksamheten och skolans personal behöver lyfta de olika diskrimineringsgrunderna så att fler förstår vad diskriminering innebär och inte bara känner till lagen om diskriminering. Planen lyfts och diskuteras under Elevforum men några lärare säger att den även måste tas upp mer aktivt i undervisningen.

Utifrån bland annat KSL-enkätresultaten (se tabell 4a och 4b) ser vi att eleverna i högre grad vet vart de ska vända sig med vilka frågor.

Åtgärder

Lärcentrum har formulerat nya mål i likabehandlingsplanen efter vårens kartläggning bland eleverna:

- 1) Alla ska känna till Likabehandlingsplanen, dess innehåll och innebörd
 - Planen ska finnas med i den allmänna informationen om Lärcentrum som alla elever får vid kursstart. Vi ska översätta den till flera språk. Den ska också ligga på Lärcentrums hemsida.
 - Skolans likabehandlingsplan och de lagar och regler som den vilar på ska synas mer i undervisningen. Lärarna ansvarar för att informera eleverna om Likabehandlingsplanens innehåll och vad den innebär. Information till eleverna ges i varje kurs och vid minst två tillfällen, vid terminsstart och under terminen.
 - Likabehandlingsplanen ska också fortsättningsvis ha stort utrymme på Elevforum. Skolledningen både informerar om planen och ställer frågan om förekomsten av kränkande behandling.

- När likabehandlingsenkäten går ut till alla elever ska ord och definitioner förklaras på enkäten så att alla elever har möjlighet att förstå enkätens frågor rätt.

2) Alla elever ska känna till skolans rutiner vid kränkande behandling. Rutinerna ska användas när man upptäcker eller blir utsatt för kränkande behandling.

- Lärarna informerar eleverna vilka rutiner som finns på skolan när någon känner sig kränkt. Rutinerna syns tydligt i skolans Likabehandlingsplan och på hemsidan.

4.3 Elevernas ansvar och inflytande

Fokusområden under 2014/2015 för att nå målen inom Elevernas inflytande och ansvar. Så här har skolan arbetat för att nå målen inom Elevernas inflytande och ansvar.

Studie- och yrkesvägledaren på Lärcentrum ansvarar för individuella studieplaner för elever på sfi och lärvux. Vägledningscentrum upprättar studieplaner för alla elever på grundläggande och gymnasial nivå. I starten av kurserna gör läraren ofta en kartläggning genom samtal och tester av respektive elevs kunskapsnivåer inom ämnet. Lärare och elev gör en fördjupad studieplanering i den aktuella kursen utifrån elevens mål och bakgrund. Lärare och elev sätter gemensamt upp elevens målsättning med kursen utifrån ämnesplan/kursplan och kunskapskraven i kursen samt elevens tidigare erfarenheter och behov. Studieplaneringen ska bidra till att eleven blir mer delaktig och får större inflytande över sina studier. Arbetet med den individuella studieplaneringen följs upp i de individuella samtal som lärare och elev har under kursens gång samt under betygssamtalen. Många lärare ger uttryck för att det är viktigt att sätta tydligare gemensamma förväntningar på krav och innehåll i kursen mellan lärare och elev.

En studie- och yrkesvägledarens arbete ingår informationsmöten med elever i grupp och enskilda samtal/vägledningsmöten. Vägledare finns som resurs när det gäller frågor som rör CSN, studieplanering och studiemotivering samt deltar även i konferenser där frågor om elevernas närvaro och resultat diskuteras.

Lärcentrum eftersträvar att det ska finnas tydlig information om vem man ska vända sig till och vilka kontaktuppgifter all personal har. Vid introduktioner är rektor med för att tala om vikten av elevinflytande och att det sker på ett organiserat sätt. Mötet mellan personal och elev är det centrala för att reda ut oklarheter i samband med klagomål. Inkomna klagomål till skolläningen dokumenteras och åtgärdsplan upprättas via två-, tre- eller flerpartssamtal. Uppföljning och återrapportering sker inom två veckor och därefter enligt åtgärdsplan eller efter behov.

Vid klagomål på lärares undervisning följs det alltid upp med samtal med läraren för att undersöka vad det handlar om, vilket vanligtvis följs upp av ett samtal mellan läraren och eleven som framfört klagomål, för att få en god möjlighet att förstå varandra och på bästa sätt hitta lösningar. För att minska klagomål på bedömning har många lärare under året arbetat med att bli tydligare i kommunikationen av kraven och målen för de olika kurserna samt hur bedömning och betygsättning går till.

Det pågår ett ständigt samtal mellan lärare och elever kring förbättringar. Lärarna arbetar med anpassning av uppgifter för elevers olika behov. Exempelvis kan studier ske i egen takt, examinationer kan anpassas efter respektive elevs kunskapsutveckling. Elever kan även få mer tid i samband med provsituationer.

Vid elevuppföljning diskuteras arbetet med elever i behov av stöd för att bättre nyttja erfarenheter och resurser. På skolan finns speciallärare. Pedagogiskt stöd vid sidan av ordinarie undervisning erbjuds av många lärare via exempelvis handledning och särskild resurstid.

Elevernas bereds möjlighet att utöva inflytande och deltagande på ett mer formellt sätt genom Elevforum. Rektor är med på introduktioner och presenterar Elevforum och dess funktion. Protokoll skrivs, vilka skickas ut till all personal samt anslås på anslagstavlor.

BAS har arbetat med elevråd i gruppen. Dessa genomförs en gång i veckan gemensamt mellan lärare och elever. Frågor ställs om vad eleverna har lärt sig och hur veckan har varit.

Lärcentrum har arbetat med tydlighet i kontaktinformation så att alla elever alltid vet vart de ska vända sig. I varje klassrum ska det finnas kontaktuppgifter till all personal samt till rektor och informationen ska också vara tydlig i allt informationsmaterial.

Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Följande resultat finns för Lärcentrum i KSLs elevenkät bland elever på sfi samt grundläggande och gymnasial nivå. Medelvärdet på skalan 1-5 anges där 5 är högst.

Tabell 5a. Frågor ur elevenkäten Sfi/Sfx

Frågor från enkäten:	Andel elever som instämmer helt eller ganska mycket		
	2015	2014	2013
Vi elever kan vara med och bestämma vad vi ska göra på lektionerna.	3,7	3,6	3,7
Mina erfarenheter används i undervisningen.	3,9	3,6	3,8
Jag vet vem jag kan kontakta om jag har synpunkter eller klagomål.	3,8	3,7	4,0

Källa: KSLs årliga elevenkät i länet.

Tabell 5b. Frågor ur elevenkäten Grund/Gy

Frågor från enkäten:	Andel elever som instämmer helt eller ganska mycket		
	2015	2014	2013
Jag är nöjd med mitt inflytande över undervisningen.	4,2	4,1	4,3
Jag får välja hur jag redovisar mina kunskaper.	4,2	4,1	4,1
Jag vet vem jag kan kontakta om jag har synpunkter eller klagomål.	4,2	4,1	4,3

Källa: KSLs årliga elevenkät i länet.

Majoriteten av eleverna på grundläggande och gymnasial vuxenutbildning anser att de har inflytande på undervisningen och att de kan välja hur de redovisar sina kunskaper. Majoriteten anger också att de vet vart de ska vända sig med synpunkter eller klagomål.

På sfi/sfx är det fler som anser att de kan vara med och bestämma innehållet på lektionerna och att deras erfarenheter används i undervisningen jämfört med föregående år. Det är också fler som vet vem de kan kontakta om de har synpunkter eller klagomål. Däremot går sfi/sfx under 4 inom samtliga tre områden inom inflytande.

Resultaten från enkäterna diskuteras under arbetsplatsträffar, pedagogiska forum och utvärderingsdagar med frågeställningar som; Hur kan vi förbättra resultatet? Behöver vi synliggöra inflytande – inom vilka områden och på vilket sätt inflytande kan ske? Är eleverna medvetna om vilket inflytande de har nu? Enheten kommer också att fortsätta arbetet med elevinflytande och göra de studerande mer aktiva i sin egen studieplanering och sitt lärande.

Analys

Elevinflytande sker genom att lärare och skolledning kontinuerligt förmedlar och skapar ett öppet klimat där vi berättar om elevernas rättigheter och våra önskemål till interaktion. Vi går igenom likabehandlingsplanen och de aktuella styrdokument som påverkar utbildningen. Lärare och elever har kontinuerligt samtal. Lärcentrum har en hög grad av tillgänglighet via receptionen där eleverna alltid är välkomna att förmedla sina önskemål och klagomål. Elevforum träffas en gång per månad och där finns elevrepresentanter från olika nivåer och grupper. Under kursens gång får elever vara med och påverka tidsfördelning, uppgifter, examinationsformer och innehåll. Eleverna har också pedagogiskt inflytande genom de utvärderingar som genomförs, dels i olika kurser och dels på övergripande nivå. Utvärderingarna går igenom i medarbetarsamtal och under gemensamma utvärderingsdagar.

Måluppfyllelsen är medelgod. Lärcentrum har dålig svarsfrekvens på enkäter. Elevforum saknar också representation från stora elevgrupper på skolan. Elever uttrycker också att de saknar återkoppling på vad resultatet blir av det som framförs på Elevforum och andra forum.

Åtgärder

Representationen i Elevforum är inte representativ för skolan i sin helhet och det är relativt få elever som väljer att delta i Elevforum. Skolledningen har skickat ut dagordning till mötena en vecka innan och anslagit både kallelse och protokoll på anslagstavlor runt om i skolan. Fler insatser behöver göras för att få fler att engagera sig i Elevforum. För att öka motivationen behöver det synliggöras att elevernas synpunkter tas på allvar och elever behöver få återkoppling på vad som händer med synpunkter som framförs på Elevforum.

Vid varje introduktion presenteras hur man går till väga för att komma in med synpunkter. Genom detta har klagomålen i högre utsträckning inkommit till den part som kan påverka detta. Exempelvis har frågor som rör undervisning eller betyg i högre grad lösts direkt i kommunikation mellan lärare och elev. Trots detta finns det behov av att ytterligare förtydliga kommunikationsvägar och ansvar för olika frågor i

verksamheten. Lärcentrum behöver fortsätta att tydliggöra för eleverna vart de ska vända sig med olika frågor.

Studie- och yrkesvägledaren på Lärcentrum vittnar om att alla elever inte har en individuell studieplan och att det behövs mycket resurser för att söka upp elever som inte självmant söker sig till vägledning. Från hösten 2015 kommer ytterligare en studie- och yrkesvägledartjänst inrättas.

4.4 Utbildningsval - Arbete och Samhällsliv

Fokusområden under 2014/2015 för att nå målen inom Utbildningsval. Så här har skolan arbetat under för att nå målet inom området Utbildningsval – arbete och samhällsliv

Praktiksamordnare och studie- och yrkesvägledare finns som viktiga resurser. Lärcentrum strävar efter att få in fler elever i praktik. Ett annat utvecklingsbehov är att öka språkinläringen under elevernas praktikperioder. Lärcentrum fick under 2014 utvecklingsmedel från Skolverket för att utveckla detta. Trots en målsättning att integrera undervisningen med arbetsplatspraktiken är kopplingen ofta svag i praktiken.

Lärcentrum erbjuder en köksutbildning på 20 veckor, vilken består av valda delar av gymnasiets treåriga restaurangutbildning i kombination med studier i sfi. Eleven har praktik på restaurang eller i skolkök två dagar i veckan. Många erbjuds arbete på sina praktikplatser efter avslutad utbildning. Övriga fortsätter i regel på sfi eller på andra nivåer inom svenska som andraspråk.

Lärcentrum bedriver också sedan ett antal år Sfinx som är en yrkesinriktad utbildning i svenska med syfte att tillvarata nyanlända ingenjörers kompetens så att de snabbt kommer ut i arbetslivet i sina yrken. Samarbete finns med KTH. Det finns också ett särskilt mentorskapsprojekt i samarbete med Sveriges ingenjörer. Studiebesök görs under hela utbildningen. Enligt en uppföljning av etablering för deltagare i sfi och sfx i Stockholm (Sweco 2014) leder sfx till en högre etablering jämfört med ordinarie sfi som inte har yrkesinriktning. Efter 2-4 år arbetar cirka 60 % av de sfx-studerande och ytterligare 20 % studerar. Den sammanlagda etableringsgraden av arbete och fortsatt utbildning är efter 2-4 år omkring 25 % högre för dem som studerat sfx jämfört med dem som avslutat reguljär sfi.

Lärcentrum erbjuder kurser på dagtid, kvällstid och som flex. Det finns möjlighet för eleverna att studera i olika takt och på olika tider under dagen. En yrkesverksam elev har därmed stora möjligheter att delta. Sfi och svenska som andraspråk erbjuds under sommaren.

Arbete är ett tema i undervisningen. Exempelvis får elever skriva projektarbete kring framtida yrke. Syftet med uppgiften är att eleven ska reflektera över sina framtida yrkesplaner och vägen dit. På BAS ingår arbetsmarknadsintroduktion som en viktig del av kursen.

Kring eleverna på Lärcentrum har under hösten 2014 funnits ett samarbete som inte har fortsatt under våren. Vård och omsorg är sammankallande och olika myndigheter och verksamheter som Försäkringskassan, Lärcentrum, Vägledningscentrum, Mälargym-

nasiet, Försörjningsstöd, Järfälla dagliga verksamhet och Arbetsförmedlingen ingår. Samarbetet har gett möjlighet att utbyta information, underlätta kontaktvägar och övergångar samt skapa förutsättningar för samordnade insatser.

Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Följande resultat finns för Lärcentrum i KSLs elevenkät bland elever på sfi samt grundläggande och gymnasial nivå. Medelvärde på skalan 1-5 anges där 5 är högst.

Tabell 6a. Frågor ur elevenkäten Sfi/Sfx

Frågor från enkäten:	Andel elever som instämmer helt eller ganska mycket		
	2015	2014	2013
Sfi/Sfx-studier gör det lättare att få arbete.	4,0	4,0	4,1
Sfi/Sfx-studier gör det lättare att studera vidare.	4,2	4,3	4,4

Källa: KSLs årliga elevenkät i länet.

Tabell 6b. Frågor ur elevenkäten Grund/Gy

Frågor från enkäten:	Andel elever som instämmer helt eller ganska mycket		
	2015	2014	2013
Jag har tydliga mål för mina studier.	4,5	4,3	4,4
Min utbildning ger mig ökade möjligheter till arbete eller fortsatta studier.	4,5	4,3	4,3
Jag är nöjd med den studie- och yrkesvägledning jag har fått.	4,1	3,9	4,0

Källa: KSLs årliga elevenkät i länet.

På grundläggande och gymnasial vuxenutbildning är det fler som är nöjda med studie- och yrkesvägledningen jämfört med föregående år. Majoriteten av eleverna, 4,5, anger att de har tydliga mål för sina studier och att utbildningen ger ökade möjligheter till arbete och fortsatta studier.

På sfi/sfx är 66 % av eleverna nöjda med studie- och yrkesvägledningen på skolan. 9 % svarar att de inte är det medan 25 % anger att de inte har träffat en studie- och yrkesvägledare.

På sfi/sfx anger 56 % att de har en individuell studieplan medan 44 % anger att de inte har det.

Lärcentrum ansvarar för att eleverna på sfi får en individuell studieplan. Studie- och yrkesvägledning för sfi är en viktig resurs och måste utvecklas på Lärcentrum. Fler ska få möjlighet att träffa en studie- och yrkesvägledare och det är något Lärcentrum måste arbeta vidare med.

Analys

Det enda sättet att få kunskap om avbrott är att ta kontakt med elever som avbrutit sina studier om orsaken till avbrotten. Läraren tar i samband med ett avbrott, eller kort tid därefter, kontakt med eleven om varför hon eller han avbryter utbildningen.

Avbrott följs upp men cirka hälften av de elever som avbryter sina studier får skolan inte tag på trots försök på telefon och mejl. I många fall saknas därför kännedom om orsakerna till avbrotten. Att få en bättre svarsfrekvens skulle ge värdefull information om det i huvudsak är yttre faktorer (arbete, familjesituation, ekonomi etc) eller inre faktorer (skolans organisation och undervisning) som orsakar avbrotten. I framtiden skulle en studie- och yrkesvägledare eller annan person kunna följa upp orsaker till avbrott under en viss tidsperiod.

Skolverkets statistik för 2014 visar att andelen i grundläggande vuxenutbildning som slutfört kurs var 52 % vilket är lägre än snittet för riket (61,7 %) och för länet (75,9 %). Andelen som slutförde var också högre för Järfälla 2013, 74,6 %.

Andelen i gymnasial vuxenutbildning som slutförde kurs under 2014 var 90,1 % vilket är högre än både riket (70,8 %) och länet (80,8 %).

Åtgärder

Lärcentrum startade under hösten 2014 en sfi BAS-utbildning som är en utbildning för kortutbildade och analfabeter. Utbildningen ger förutom undervisning i svenska bland annat enkel matematik, omvärldskunskap, hälsa/motion samt arbetsmarknadsintroduktion. Järfälla är en av tre BAS-anordnare i länet och kommer att ta emot elever från andra kommuner utifrån en samverkansöverenskommelse.

BAS erbjuder en modell för hur kortutbildade kan få möjlighet att ta till sig kunskaper som är nödvändiga för att kunna stå på egna ben i samhället. Inläringen stötts av praktiska moment och modersmålsstödjare. Efter BAS bör en person kunna komma ifråga för praktik, praktiskt basår eller arbete – alternativt fortsätta studera på sfi och/eller grundläggande vuxenutbildning.

Lärcentrum ska också undersöka och eventuellt starta fler former av special-sfi med yrkesinriktning, exempelvis inom vård/omsorg, förskola, personlig assistent, lager/handel eller andra inriktningar.

4.5 Bedömning och betyg

Fokusområden under 2014/2015 för att nå målen inom Bedömning och betyg. Så här har skolan arbetat för att nå målen inom området Bedömning och betyg

Undervisning och bedömning utgår från styrdokumentet. Lärarna går igenom kurs- och ämnesplaner och kopplar dem till kunskapskraven. Många lärare har också arbetat med att konkretisera kunskapskraven i särskilda uppgifter eller beskrivningar. Inom de flesta ämnen och kurser sker en sambedömning mellan lärare.

Lärare inom olika ämnen arbetar kontinuerligt med att konkretisera mål och betygskriterier för att det ska bli tydligare och lättare för elever att förstå. Lärare har regelbundna utvecklingssamtal med eleverna.

De Pedagogiska forumen träffas en gång i månaden. Under våren har alla lärare gått en kurs i betyg och bedömning från Karlstads universitet. Lärarna har också kunnat

arbeta med kursens innehåll under studiedagar under våren. Många lärare har dessutom deltagit i Skolverkets fortbildning kring betyg och bedömning.

I ämnesarbetslagen analyseras olika exempel som grund för bedömning och bedömningssamtal. Nationella prov används i de kurser där de finns tillgängliga. De används som stöd för bedömningen liksom alla andra examinationer eller andra tillfällen då någon form av bedömning av individens kunskaper görs. De nationella proven ger läraren en indikation på hur väl en elev uppfyller kunskapskraven på en kurs eller i ett ämne. Läraren har ett större underlag för att göra en bredare bedömning, men väger då också in det nationella provet.

I de ämnesmässigt blandade ämneslagen, i vilka det förekommer lärare som är ensamma med sitt ämne, har det varit svårare att samordna arbetet.

Några ämnen använder bedömningsmatriser. De presenteras och förklaras under introduktionskurser, lektionerna, de individuella samtalen samt under handledningen. Vidare finns lektionspass då eleverna får jobba med bedömning av elevtexter och diskutera och förklara sina bedömningar.

Under hösten 2014 började Lärcentrum erbjuda tioveckorskurser på gymnasial nivå. Tidigare erbjöd Lärcentrum enbart kurser över 20 veckor. När kurserna nu ges på kortare tid finns en risk för att den formativa återkopplingen kan försämrats. Lärarna själva menar nämligen att det har blivit ont om tid för att genomföra de nationella proven under den kortare studietiden. Kurserna kan dock förlängas efter tio veckor, i händelse eleverna inte klarar av att nå kraven på den utsatta tiden.

Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Nedan redovisas andelen satta betyg för kurs D som är den avslutande kursen för sfi.

2014: 44 % av eleverna har tagit betyg för kurs D och avslutat sfi (Länssnitt 49 %)

2013: 38 % av eleverna har tagit betyg för kurs D och avslutat sfi. (Länssnitt 47 %)

2012: 46 % av eleverna har tagit betyg för kurs D och avslutat sfi (Länssnitt 48 %)

50 % av eleverna har tagit betyg för kurs D och avslutat sfi på Sfinx.

Andelen elever som avslutar sfi med godkänt har ökat i jämförelse med 2013. Lärcentrum ligger däremot under länssnittet.

Tabell 7. Betyg sfi

Variabler	Järfälla			Samtliga kommuner			Stockholms län		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012	2014	2013	2012
Kursdeltagare på 1A, andel (%) som fått godkänt		39		35	35		26	35	
Kursdeltagare på 1B, andel (%) som fått godkänt				25	28		16	28	

Kursdeltagare på 2B, andel (%) som fått godkänt	20	20		35	36		29	36
Kursdeltagare på 2C, andel (%) som fått godkänt	19	16		34	35		34	35
Kursdeltagare på 3C, andel (%) som fått godkänt	40	45		34	36		32	36
Kursdeltagare på 3D, andel (%) som fått godkänt	44	38		47	47		49	47

Källa: Skolverkets statistik

Statistik över andelen elever som avslutar kurs med minst betyget godkänt (E):

Grundläggande vuxenutbildning

	2015	2014	2013
Vårtermin	99 %	96 %	100 %
Hösttermin		96 %	89 %

Gymnasial vuxenutbildning

	2015	2014	2013
Vårtermin	84 %	81 %	91 %
Hösttermin		81 %	76 %

Andelen elever som avslutar kurs med minst betyget godkänt (E) ökade under våren 2015 mot våren och hösten 2014 för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning.

Analys

Forskning visar att återkopplingen är en faktor med hög effekt i undervisningen. Som ett led i att ge eleverna konstruktiv och utvecklande feedback har lärarna börjat betona ”samtal i början av kursen” eller tidigare formativa samtal. Eleverna har nämligen i en intern enkät uppgett att de inte alltid förstår hur långt de kommit i sin utveckling mot målen. Av den anledningen har lärarna börjat konkretisera kursmål och kunskapskrav och ha tidigare avstämningssamtal. Eleverna behöver förstå ämnesplanernas innehåll och lärarna måste bli bättre på att kommunicera detta till eleverna samt hur de bedöms. Ämneslagen har kommit olika långt i detta arbete och lärarna menar att de måste bli bättre på att dela erfarenheter med varandra inom kollegiet. Det är också ett av de utvecklingsområden som Lärcentrum skrev fram i sin arbetsplan för 2014/15.

Andelen elever med godkänt i sfi har ökat under 2014 i jämförelse med året innan. Andelen elever som avslutar en kurs med minst betyget godkänt (E) på grundläggande och gymnasial nivå har ökat under våren 2015 i jämförelse med hösten 2014.

På sfi är det prov var sjätte vecka. Proven tar mycket tid att genomföra och tar fokus från den formativa bedömningen.

Åtgärder

Under 2014/15 har undervisningen bedrivits med bibehållen undervisningstid i relativt små undervisningsgrupper. Lärarna samarbetar kring innehållet i de olika kurserna och har under hela året haft fokus på att tydliggöra för elever hur bedömningen av deras kunskaper går till och vad som krävs för olika betyg. Många kurser fortsätter att erbjuda stöd utöver de ordinarie schemalagda undervisningspassen. Skolans Pedagogiska forum och arbetslag har tydligt fokus på att tydliggöra kunskapskraven, formativ bedömning och gemensam bedömning.

Det finns många olika anledningar till att elever inte uppnår godkända betyg i kurserna och många gånger beror det på saker som ligger utanför lärarens möjligheter att påverka. Men det finns alltid förbättringar att göra i en verksamhet för att öka betygsresultaten. Lärcentrum behöver kontinuerligt se över undervisningsformer och pröva nya metoder för att möjliggöra förbättringar av resultaten. Lärarna samarbetar i ämneslag kring de olika kurserna. Mer fokus ska ligga på formativ bedömning. Under året har lärarna diskuterat former för att auskultera varandras lektioner för att lära mer av varandra och för att få igång en diskussion kring lektionspraktiken. Lärarna erbjuder handledning och individuella samtal. Detta tillsammans med arbetet att förtydliga mål samt kursernas innehåll och bedömningsgrunderna i pedagogiska planeringar tror skolan kommer leda till mer lärande och därmed förbättrade studieresultat.

Sambedömning av elevprov sker framförallt i ämnen med fler än en undervisande lärare. Lärare som är ensamma om sina ämnen saknar möjlighet att på skolan diskutera betyg- och bedömningsfrågor samt att sambedöma med andra lärare. Ett samarbete med kommunens gymnasieskolor och vuxenutbildningar i närliggande kommuner behöver undersökas.

Samarbetet kring övergångar mellan sfi, grundläggande svenska som andraspråk och gymnasial svenska som andraspråk behöver utvecklas. Diskussioner behöver föras kring kursinnehåll, betyg och bedömning. En särskild utvecklingsgrupp för detta planeras för kommande läsår.

Forskning visar att återkopplingen är en faktor med hög effekt i undervisningen. Förståelsen för hur långt man har kommit mot målen förbättrar lärandet och resultaten. Skolans Pedagogiska forum (arbetslag) kommer att ha fokus på bland annat undervisningsmetoder och återkoppling. Det är nödvändigt att successivt återkoppla till kursinnehåll och kunskapskrav och bli tydligare med när och på vad eleverna blir bedömda.

4.6 Rektors ansvar

Fokusområden under 2014/2015 inom området Rektors ansvar. Hur har skolan arbetat för att nå målen inom området Rektors ansvar?

Nedan redogörs för resultatet från en lärarenkät kring förutsättningar att bedriva pedagogiskt arbete och hur skolan har arbetat med måluppfyllelsen kring rektors ansvar.

På frågan om lärarna är förtrogna med de statliga styrdokumenterna svarade 100 % att de instämmer helt eller instämmer delvis. Det är samma nivå som föregående verksamhetsår. Skolan har haft studiedagar och utbildningsdagar kring de nya statliga styrdokumenterna (Vux 12). Några i personalgruppen anser att det är viktigt att skolledningen ser till att förändringar i styrdokumenterna diskuteras och görs synliga.

På frågan om lärarna är förtrogna med nämndens mål för verksamheten svarar 93 % att de instämmer helt eller instämmer delvis. Det är en ökning mot föregående år då motsvarande siffra var 88,3 %. Målen finns i arbetsplanen.

På frågan om lärarna är förtrogna med beslutsvägar och organisation i verksamheten svarar 83 % att de instämmer helt eller instämmer delvis. Det är en minskning mot föregående år då motsvarande siffra var 94,1 %. Lärcentrum har vuxit mycket under senare år och det har funnits ett behov att formalisera visst samarbete samt att tydliggöra vilka frågor som behandlas i vilka forum och vem som ansvarar för vad.

På frågan om lärarens uppdrag är i rimlig omfattning instämmer svarar 96 % att de instämmer helt eller instämmer delvis. Det är en minskning mot föregående år då motsvarande siffra var 100 %. Den senaste arbetsmiljökompassen visade att några i personalen behövde mer utmaning i arbetet.

På frågan om lärarna anser att schemat är anpassat till uppdraget 100 % att de instämmer helt eller instämmer delvis. Det är en ökning mot föregående år då motsvarande siffra var 97,1 %.

På frågan om det i lärarens uppdrag finns planerat utrymme för samarbete svarar 96 % att de instämmer helt eller instämmer delvis. Det är en ökning mot föregående år då motsvarande siffra var 70,6 %. Många har tidigare upplevt en svårighet att hitta tid med kollegor för att diskutera och utveckla samarbetet varför ökningen är mycket positiv. Lärcentrum har under året formaliserat samarbete i ämnesarbetslag och lärare inom samma ämnen har redan vid schemalagningen bett om en gemensam undervisningsfri position i schemat för att möjliggöra samarbete. Många betonar dessutom att det är viktigt att samarbete inte bara finns inom ett ämne eller en nivå, utan också mellan ämnen och nivåer.

På frågan om lärarna anser att det finns möjlighet till särskilt stöd till eleverna utöver det stöd som ryms inom ordinarie undervisning svarar 79 % att de instämmer helt eller instämmer delvis. Det är samma nivå som föregående år då motsvarande siffra var 79,4 %. Många pekar på att Lärcentrum har specialpedagog och modersmålsstöd, men efterlyser fler speciallärare, kurator samt samarbete med Skoldatateket.

På frågan om lärarna får kompetensutveckling som är tillräcklig för att klara uppdraget svarar 93 % att de instämmer helt eller instämmer delvis. Det är en minskning mot föregående år då motsvarande siffra var 97,1 %. Några betonar att det finns bra möjlighet till kompetensutveckling på Lärcentrum men att vi är dåliga på att sprida kunskap och erfarenheter till varandra. Några påpekar också att regler, villkor och rutiner kring kompetensutveckling måste bli tydliga.

Några efterfrågar mer närvaro på möten och lektioner från skolledningens sida.

Underlaget för medarbetarsamtalen och lektionsbesöken sågs över under verksamhetsåret. Flera lärare hade framfört önskemål om att lektionsbesöken tydligare mynnar ut i en tydligare återkoppling om lärarens didaktiska och pedagogiska förmågor.

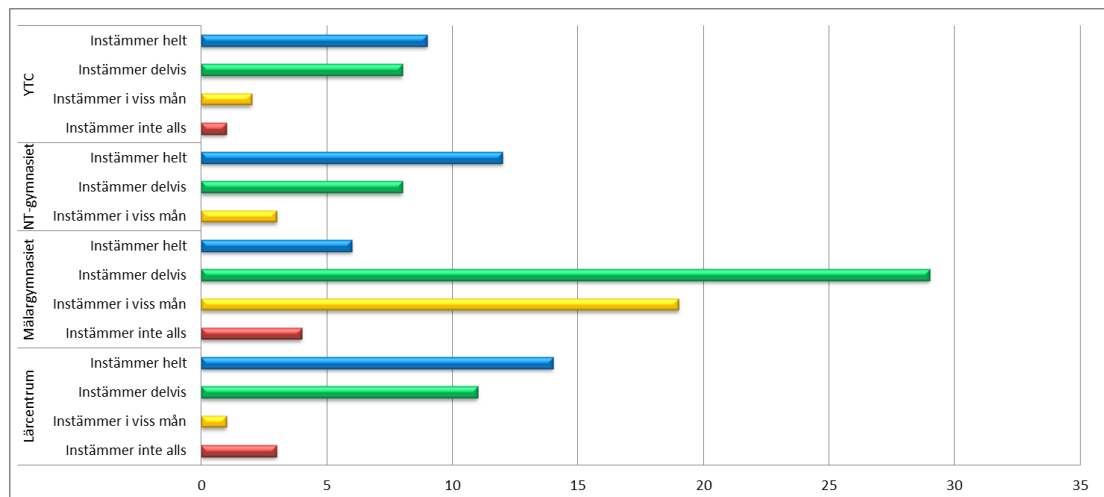
Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Redovisning av resultat från uppföljningar utifrån målen, t.ex. från enkätundersökningar eller annat material.

I slutet av 2014 genomfördes en enkätundersökning bland den pedagogiska personalen på Lärcentrum. Ett antal frågor som ska ringa in förutsättningar för att bedriva pedagogiskt arbete ställdes. Några av dessa frågor presenterades ovan.

På den sammanfattande frågan i slutet av enkäten ”Jag anser att min skolledning skapar goda förutsättningar för mitt pedagogiska arbete” svarade 86 % att de instämmer helt eller instämmer delvis.

Antal lärare som anser att skolledningen skapar goda förutsättningar för pedagogiskt arbete ska öka.

Lärcentrum har ökat något mot föregående år vad gäller andelen lärare som anser att skolledningen skapar goda förutsättningar för pedagogiskt arbete. Några efterfrågar mer närvaro på möten och lektioner från skolledningens sida.

Analys

Lärcentrum har en kompetensutvecklingsplan för verksamhetsåret. Den tittar på övergripande kompetensutvecklingsbehov men även på enskilda personers kompetensutveckling. De allra flesta i personalen tycker att det finns bra möjlighet till kompetensutveckling på Lärcentrum men att vi är dåliga på att sprida kunskap och erfarenheter till varandra. Detta behöver utvecklas. Det har varit en stående punkt på arbetsplatsträffarna att kunna rapportera från kurser och konferenser, men det behöver utvecklas.

Skolans ledningsgrupp i dialog med alla lärare drar upp riktlinjer för de Pedagogiska forumen för verksamhetsåret. De Pedagogiska forumen bedriver sitt arbete utifrån en övergripande målsättning i arbetsplanen.

Några efterlyser övergripande mål för kompetensutvecklingen vilket skulle stärka helheten. Kollegialt lärande nämns också som en viktig del i utvecklingen av undervisningen. Behovet av att enas om någon kompetens eller fortbildningstema som kan vara gemensamt för alla nämns också. Några påpekar också att regler, villkor och rutiner kring kompetensutveckling måste bli tydliga.

Åtgärder

Lärcentrum växer och det är viktigt att skolledningen ser till att beslutsvägar är synliga och att det är tydligt i organisationen vilka frågor som behandlas i vilka forum och vem som ansvarar för vad.

Mycket av kompetensutvecklingen på Lärcentrum är kollegial. Kollegialt lärande är en sammanfattande term för olika former av kompetensutveckling där kollegor genom strukturerat samarbete tillägnar sig kunskap och färdigheter. Under hösten kommer de Pedagogiska forumen att fortsätta kursen i betyg och bedömning från Karlstads universitet. När gäller övrig kompetensutveckling som olika personer deltar i, måste det finnas en plan för spridning inom ämneslag, pedagogiska forum eller hela enheten.

Lärcentrum har fyra förstelärare inom enheten. Förstelärarnas arbetsuppgifter är knutna till ett särskilt undervisningsämne i kombination med utvecklingsuppdrag som i sin tur är kopplat till skolans behov. Förstelärarna har arbetat med att förbereda och leda kollegialt lärande kring betyg och bedömning i de Pedagogiska forumen och lett diskussionerna på studiedagarna. Från hösten 2015 kommer Lärcentrum ha ytterligare två förstelärare.

Förstelärarna samt ledarna för arbetslagen ingår i skolans ledningsgrupp. Ledningsgruppen i dialog med alla lärare har dragit upp riktlinjer för de Pedagogiska forumen för det kommande läsåret. De Pedagogiska forumen bedriver sitt arbete utifrån en övergripande målsättning i arbetsplanen.